

De indignerede

Vrede de
gulv, da byrå
eren

Af Martin Tønner // mart@berlingske.dk

Spanien. Vrede spaniere har de seneste uger indtaget gaden ved stadig mere talrige og voldsomme protester. Som i Grækenland demonstrerer de mod økonomiske genopretningsplaner – men også mod en politisk klasse, der tilsyneladende har kastet håndklædet i ringen og blot parerer ordre fra IMF og de internationale finansmarkeder. Hvem er de? Hvorfor er de gået på krigsstien? Udgør de en trussel mod demokratiet, eller kan de tværtimod være med til at redde det?

1. Hvem er de?

Indtil januar arbejdede Jaume på en fabrik, der laver støddæmpere til biler. Nu er han på vej ned ad Barcelonas Via Laetana med et banner, hvorpå der står: »Tiden er inde til, at folket træffer beslutningerne«.

»Samtidig med, at jeg mistede mit job, fjernede regeringen en hjælp på godt 400 euro for dem, som ikke længere får understøttelse. Det gjorde mig gal. Jeg ved ikke, om det hjælper noget at protestere, men det er det eneste våben, vi har,« siger Jaume, der er sidst i 40'erne.

De fleste af de indignerede (som medierne kalder dem efter franske Stephane Hessels kampskrift »Indignez Vous«), man møder ved demonstrationerne, er unge. Som Pau på 30, der stadig bor hjemme, fordi han trods en uddannelse som lydtekniker ikke kan finde job. Eller 18-årige Sara, der er studerende og medlem af en familie, hvor begge forældre er arbejdsløse. Men der er også pensionister, småbørnsfamilier, intellektuelle og midaldrende arbejdere som Jaume.

Enkelte tilhører tydeligvis autonome grupper, der søger voldelig konfrontation. Men langt fra nok til, som flere konservative politikere og medier har gjort, at afskrive protestbevægelsen som *antisistema*.

Ifølge en meningsmåling ser 31 pct. af spanierne de indignerede som venstreorienterede. 58 pct. mener, at de er hævet over traditionelle ideologiske skel.

2. Hvor mange er de?

»19. juni: 125.000 – 22. maj: 22.971.350,« stod der i mandags på forsiden af La Razón med henvisning til demonstrationer i en række spanske byer dagen forinden og det for nylig afviklede lokalvalg. Den konservative avis vurderer givetvis deltagelsen ved protesterne for lavt, men pointen er ikke desto mindre klar. I forhold til det store flertal, der stille og roligt satte deres kryds ved valget i maj, er protestbevægelsen en forsvindende lille gruppe.

»Det er rigtigt, at de ikke er særlig mange. Når de alligevel er i stand til at påkalde sig stor opmærksomhed, er det fordi, de repræsenterer en frustration, som er langt mere udbredt,« siger Antoni Gutiérrez-Rubí, der er ekspert i politisk kommunikation, og tilføjer:

»Man behøver ikke engang at være enig i protesternes paroler for at identificere sig med desperationen over for krisen og politikernes manglende evne til at gøre noget ved den.«

En meningsmåling viser, at to ud af tre spaniere har sympati for protestbevægelsen.

3. Hvorfor er de så vrede?

Filosoffen Josep Ramoneda undrer sig. Ikke over oprøret, men over at det først kommer nu efter tre års krise, der ikke blot er økonomisk, men også moralsk.

»Protesterne er udtryk for en dyb frustration og et demokratisk forfald. De europæiske regeringer er i fuld gang med at legitimere de allerrigestes privilegier og forsøger samtidig at bevare kontrollen ved at skræmme en befolkning, der er angst for social deroute,« siger Ramoneda og fortsætter: »Det kunne ikke blive med at gå. Når venstrefløjen samtidig fører samme politik som højrefløjen, er der ikke noget alternativ for dem, som ikke er enige i den nuværende politik, og så opstår der et underskud på det demokratiske budget.«

Antoni Gutiérrez-Rubí formulerer det på en anden måde:

»Samtidig med, at krisen spidser til, er balancen mellem den politiske magt og den økonomiske magt i manges øjne tippet over. Politikerne har vist sig ude af stand til at tøjle den globale økonomi. Det er som en dominoeffekt. Den økonomiske situation får os til at se kritisk på politikere, hvilket igen medfører mistillid til selve systemet; det repræsentative demokratis redskaber og legitimitet.«

Ifølge en meningsmåling mener 84 pct. af spanierne, at protesterne har udspring i problemer, som omfatter hele samfundet.

emonstranter lejrede sig på rådhusets
 let i Valencia forleden holdt konstitu-
 de møde efter kommunalvalget i maj.
 Foto: Biel Alino/EPA

fokus

Spansk protest

BERLINGSKE

fakta ■

De indigneredes krav

Protestbevægelsen har ikke noget officielt vedtaget program, men her er en samling af hovedkravene foretaget af avisen El País.

■ **Økonomi:** Skattereform, der sænker moms og gør indkomstkatten mere progressiv. Indførelse af den såkaldte Tobin-skat på kapitalbevægelser. Nationalisering af intervererede banker. Renationalisering af privatiserede virksomheder.

■ **Arbejdsmarked:** Forhøjelse af mindstelønnen. Opgør med korttidskontrakter.

■ **Demokrati:** Sænkelse af spærregrænsen. Forbud mod at opstille kandidater, der er sigtet og tiltalt i retssager. Mere borgerindflydelse via internet. Afskaffelse af politikernes livsvarige pensioner.

■ **Samfund:** Folkeafstemning om monarkiet. Klare skillelinjer mellem kirke og stat. Bedre og billigere offentlig transport.

fakta ■

Tallene bag protesten

■ **Ledighed:** En femtedel står uden job. For unge under 30 år er tallet oppe på 35 pct., og der er ingen udsigt til bedring foreløbig. Ifølge OECD kommer den spanske ledighed først ned på niveauet før krisen i 2026. Blandt de unge, som er i arbejde, har kun halvdelen fast kontrakt, og 40 pct. er overkvalificerede.

■ **Afhængighed:** Kun 45 pct. af spanske unge under 34 år bor i eget hjem, og selv når de er flyttet, må forældrene spytte i kassen. Ca. halvdelen er afhængige af økonomisk hjælp fra familien.

■ **Fattigdom:** En femtedel af spanierne lever under fattigdomsgrænsen (årsindkomst under 60.000 kr.). I 1,3 mio. familier tjener ingen af medlemmerne penge. Ifølge Røde Kors i Barcelona har efterspørgslen på fødevarerhjælp ikke været større siden årene efter 1930ernes borgerkrig.

■ **Ulighed:** Erhvervslivets topledere tjener på verdensplan 400 gange mere end gennemsnittet af lønmodtagere mod 40 gange så meget, da krisen begyndte for tre år siden.

■ **Politikerlede:** Flere end 100 af kandidaterne ved maj måneds lokalvalg var anklaget for korrupsion og magtmisbrug. 22 pct. ser politikere som Spaniens tredjestørste problem næst efter arbejdsløsheden og den økonomiske situation og langt foran terrorisme.

■ **Mistillid:** 70 pct. af spanske unge tror, at andre er ude på at udnytte dem. I en europæisk måling af tillid mellem borgerne på baggrund af en række parametre når Spanien op på 40 pct. mod godt 70 pct. i de nordiske lande.

4. Hvad vil de?

(og kan det bruges til noget)

Democracia 2.0 står der på Martis T-shirt. Den 15-årige dreng kan ikke helt forklare, hvad det betyder – »det handler om, at vi som borgere skal have flere rettigheder« – men han er sikker på, at det er vigtigt. I hvert tilfælde er det ideerne om et netbaseret, direkte demokrati, som gør de indignerede til andet og mere end et defensivt fænomen.

Blandt traditionelle venstrefløjskrav som forhøjelse af mindstelønnen og nedskæringer i forsvar har bevægelsen også fostret ideer om at skabe et cyberparlament, hvor man kan stille forslag og gennemføre afstemninger om aktuelle emner. Desuden er der forslag om en mere åben valglov og bedre muligheder for at kunne kontrollere politikernes arbejde.

»Flertallet i bevægelsen er reformister, ikke revolutionære, og deres krav kunne uden problemer skrives ind i partiprogrammer på venstrefløjen og måske endog det liberale højre,« vurderer Josep Ramoneda og tilføjer:

»Desuden rummer nettet en række muligheder for at forbedre kommunikationen mellem borgere og politikere, men også problemer: Man kan aldrig være sikker på, hvem man taler med, eller kontrollere rigtigheden af det, som bliver sagt.«

Ifølge Antoni Gutiérrez-Rubí støder det traditionelle repræsentative demokrati frontalt sammen med nettets horisontale organisation. Det er ikke længere nok at stemme hvert fjerde år. Web-vælgere vil have mulighed for at stille forslag og, ikke mindst, overvåge og kontrollere politikerne.

»Problemet er, at partierne foreløbig ikke har vist vilje at tage fat på disse ting, selv om mange politikere i teorien er enige. Fordi det ikke er i deres interesse som organisationer,« siger Gutiérrez-Rubí, der ikke ser de indignerede som et direkte politisk alternativ:

»Bevægelsen vil sprede sin energi ud over hele samfundet. Men den har også en destruktiv side. Hvis politikerne ikke reagerer hurtigt, kan den meget let udvikle sig i voldelig retning.«

Ifølge en meningsmåling tror 69 pct. af spanierne, at det traditionelle politiske system vil være ude af stand til at integrere de indignerede. ■

Information og bestilling
www.albatros-travel.dk
 Tlf. 36 98 98 98
 Oplys rejsekode BEO25

Albatros
 travel

15 dage
 kr. 16.990,-

EVENTYR OG MYSTIK - EN REJSE GENNEM SYDØSTASIEN

THAILAND, CAMBODJA OG VIETNAM - MED DANSK REJSELEDER, 15 DAGE

På denne oplevelsesmættede Albatrosrejse venter der dig eventyr for alle pengene! Til lands og til vands rejser vi tværs igennem Sydøstasien – Thailand, Cambodja og Vietnam – og på programmet har vi både de store klassiske højdepunkter og masser af lokalkolorit i form af farverige markeder, traditionelle landsbyer og en fantastisk gæstfri lokalbefolkning.

Blandt turens mange højdepunkter står det imponerende tempelkompleks Angkor Wat i Cambodja særligt frem. Det samme gør vores vandbårne oplevelser, når vi kommer sejlene fra Cambodja til Châu Dóc, Vietnam, hvor vi ser de karakteristiske flydende huse – og når vi sejler gennem Mekongdeltaets smalle kanaler og besøger det kæmpestore flydende marked.

Prisen inkluderer
 – Dansk rejseleder.
 – Fly København – Bangkok og Saigon – København.
 – Udflugter jf. program.
 – Indkvartering i delt dobbeltværelse (tillæg for enkeltværelse).
 – Morgenmad dagligt og øvrige måltider jf. program.
 – Skatter og afgifter.

Dagsprogram

- Dag 1 Afrejse fra Danmark.
- Dag 2 Ankomst til Bangkok, Thailand. Sejtur på klungerne.
- Dag 3 Byrundtur og flodsejls til den gamle kongeby Ayutthaya.
- Dag 4 Ayutthaya – Korat. Khmer-tempel og khmerkunst i Phimai.
- Dag 5 Korat – Siem Reap, Cambodja.
- Dag 6 Siem Reap – Angkor Wat.
- Dag 7 Angkor Wat.
- Dag 8 Siem Reap – hovedstaden Phnom Penh. Tuol Sleng-museet (fængslet S-21) og Killing Fields.
- Dag 9 Phnom Penh. Byrundtur.
- Dag 10 Phnom Penh. Sejls på Mekongfloden til grænsebyen Châu Dóc, Vietnam.
- Dag 11 Châu Dóc – Cân Tho. Bådture til pælehuse, små fiskerlandsbyer, templer.
- Dag 12 Mekongdeltaet. Flydende marked og kørsel til Saigon (Ho Chi Minh City).
- Dag 13 Saigon. Cu Chi-tunnelerne og byrundtur.
- Dag 14 Saigon. Tid på egen hånd og hjemrejse.
- Dag 15 Ankomst til Danmark.

Afrejse 31. oktober 2011 og 10. januar 2012

kr. 16.990,-

Læs mere på www.albatros-travel.dk/BEO25

Albatros
 travel

I THOR HEYERDAHLS KØLVAND - SYDAMERIKA OG PÅSKEØEN

Sivbåde, stenansigter og spændende indianerkulturer i Chile, Peru og Bolivia – med dansk rejseleder, 21 dage

Afrejse 19. februar 2012 – begrænset antal pladser
 Kr. 39.990,- (tillæg for enkeltværelse)